

Ο Άγιος των Σκλάβων και ο Αλή Πασάς

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

α) Το Σάββατο 24 Αυγούστου του 1779 απαγχονίστηκε ο μεγάλος δι-δά-σκαλος του γέ-νουσ και ιερομάρτυρας Κοσμάς ο Αιτωλός. Ίσως φαί-νεται πα-ρά-δο-ξο, αλλά το ειρηνικό του έργο αναγνώρι-ζαν εκτός από τους Χρι-στιανούς και πολ----λοί Τούρκοι. Ακόμη και αυ-τός ο Κουρτ Πα-σάς που έδωσε ε--ντολή να θα-να-τω-θεί, όπως μαρτυρεί ο πιστός μα-θητής του αγίου Σάπ-φει-ρος Χριστο-δου-λίδης, «εμε-τα-νόησε διατί εγε-λάσθη και δια μάταιον κέρ-δος εθανάτωσε τοι----ού-τον α-θών και ειρηνικόν άνθρωπον».

β) Από Επιστολή του Πατροκοσμά προς τον αδελφό του Χρύ-σανθο, που γρά-φτηκε λίγους μήνες πριν το μαρτύριό του, φαίνεται ότι ήταν αγα-πη-τός και γινόταν ευρύτερα α-πο-δε-κτός. Εκείνοι που τον αντι-πα-θούσαν, διότι ε-πέ-μενε στην τήρηση της αργίας της Κυρια-κής, ήταν οι Εβραί-οι. Γρά-φει στην εν λόγω

επιστολή: «Δέκα χιλιάδες Χριστιανοί με αγαπώσι και ένας με μισεί. Χίλιοι Τούρκοι με αγαπώσιν και ένας όχι τόσο. Χιλιάδες Εβραίοι θέλουν τον θάνατόν μου και ένας όχι».

γ) Ιδιαίτερη όμως ήταν η σχέση του αγίου Κοσμά με τον Αλή Πασά των Ιωαννίνων. Η συνάντηση των δύο ανδρών μαρτυρείται στο Τεπελένι. Εκεί, όταν κάποιοι κινήθηκαν απειλητικά εναντίον του αγίου διαλύοντας τη σύναξή του, εκείνος κατέφυγε στο αρχοντικό της Χάμκως, μητέρας του Αλή, η οποία τον προστατέψε. Την ώρα του βραδινού φαγητού ο διορατικός επισκέπτης είπε στο νεαρό Τουρκαλβανό: «Θα γίνης μεγάλος άνθρωπος· θα κυριεύσης όλη την Αρβανιτιά· θα υποτάξης την Πρέβεζα, την Πάργα, το Σούλι, το Δέλβινο, το Γαρδίκι και αυτό το τάχτι του Κουρτ Πασά. Θα αφήσης μεγάλο όνομα εις την Οικουμένην».

δ) Και πρόσθεσε: «Αυτή είναι η θέλησις της Θείας Προνοίας. Ενθυμήσου όμως σε όλη τη διάρκεια της εξουσίας σου να αγαπάς τους Χριστιανούς, αν θέλεις να μείνη η εξουσία εις τους διαδόχους σου». Την άλλη μέρα το πρωί ο παρορμητικός νεαρός ρώτησε τον άγιο, αν θα πάει στην Κωνσταντινούπολη. Τότε ο προορατικός ιερομόναχος απάντησε: «Και στην Πόλιν θα πας, μα με κόκκινα γένεια!».

ε) Ο Αλής δεν πρόλαβε να διευκρινίσει, τι σήμαινε η τελευταία φράση. Όμως, εντυπωσιασμένος στην πορεία της ζωής του από την επαλήθευση των προρρήσεων αλλά και την ανάμνηση της εμπνευσμένης διδασχής του αγίου, τον τίμησε υπερβαλλόντως. Όταν κατέλαβε το Μπεράτι, έδωσε εντολή στον Μητροπολίτη Βελεγράδων Ιωάσαφ να κάνει ανακομιδή του λειψάνου του αγίου και να κτισθεί ναός και μοναστήρι στο όνομά του. Με επιστολές και φερμάκια προέτρεψε τους προεστούς και τους κατοίκους της ευρύτερης περιοχής να προσφέρουν για την αποπεράτωση του μοναστηριού, το οποίο ενίσχυσε οικονομικά και ο ίδιος.

στ) Στη συνέχεια ο Αλή Πασάς εγκαινίασε την εκκλησία και όρισε τριήμερη εμπορική πανήγυρη στο Κολικόντασι στις 23, 24 και 25 Αυγούστου. Παράλληλα οργάνωσε μεγαλοπρεπή λιτανεία της κάρας και των λειψάνων του στα Γιάννενα με τη συμμετοχή του χριστιανικού κλήρου και του λαού, αλλά και πολλών τούρκων. Ήδη από το 1815 καθιερώθηκε η εορτή του αγίου «δια βεζυρικής διαταγής». Έλεγε χαρακτηριστικά: «Τούτο το καλόγερο, ωρέ, ήταν αληθινό προφήτη. Ήρθε σπίτι μου, στο Τεπελένι, και με ευκήθηκε, ωρέ, και μου είπε όλα όσα έκαμα, σαν να τα είχε γραμμένα στο κιτάπι!».

ζ) Όταν κάποιος φανατικός μουσουλμάνος ειρωνεύτηκε τον Αλή Πασά, διότι

τιμούσε τον άγιο Κοσμά, εκείνος απάντησε: «Φέρετέ μου ένα μου-σουλμάνο, σαν κι αυτόν τον χριστιανό και να του φιλήσω τα πόδια». Δρα-μα-τικό ήταν το τέλος του Αλή. Όταν το 1822 επαναστάτησε εναντίον του Σουλτάνου, εκείνος διέταξε τον αποκεφαλισμό του. Το αιμό-φυρτο κε-φά-λι του μεταφέρθηκε στην Πόλη και επιβεβαιώθηκε έτσι η προφητεία του Πατροκοσμά, «ότι θα πάει στην Πόλη με κόκκινα γένια».